

A Bodroghy familia

Az öreg Bodroghy Gábor – mikor halála óráját érezte – maga köré gyűjtötte leányait.

Mit adott volna ő érette, ha nem csak leányait, hanem fiait is maga köré gyűjtötte volna, mint egy haldokló Jákob és rájuk hagyhatta volna a Bodroghy familia nagy tradícióit!

Végig nézett hat leányán és halványuló ajkai körül valami keserű mosoly féle rebbent meg. Mintha azt akarta volna mondani: „Aztán a ti kezetekbe tegyem le most a Bodroghy-vér dicsőségét, virtusait, szűzi tisztaságát? Miért is nem él az a két fiú!”

Az a két fiú pedig éppen a Bodroghy-vér virtusától pusztult el és pedig nem is dicső, nemes halállal: a harcmезőn vagy a gyöpön, hanem egészen közönséges, sőt talán ennél is rosszabb halállal: az egyik agylágyulásban, a másik tüdőgümőkórban. Még azt sem mentette meg őket, hogy dr. Kajdacsyval nagyon sűrű levelezésben állottak.

Haj, mi lett volna azokból a fiúkból, ha kiállják a kúrát! – szokta mondogatni Bodroghy Gábor; aki utolsó férfi őre volt a Bodroghy-vér tisztaságának. Az után már a hat lány következett.

- Nincs bennetek egy gyöngye férfira való virtus sem. Csendesek vagytok nagyon. A Bodroghy-vér szilaj.

- Szokta mondani az öreg, mikor a família virtusának, tradícióinak leendő őrein végigtekintett.

Ezt gondolhatta ott halálos ágyán is, mikor végignézett a síró Bodroghy-lányokon.

Úgy látszott: sokat küszködött magával, szóljon-e nekik valamit, utoljára vagy csak szó nélkül forduljon a fal felé s úgy hagyja itt az árnyék világot? Végre még is megszólalt:

- Azt hiszem látjátok, hogy a paripa föl kantározottan vár, hogy őseim közé lovagoljak.

A Bodroghy lányok sápadtan néztek körül, aztán meg egymásra, hogy micsoda fölkontározott paripáról beszél az öreg? Nem értették a familia nyelvét. A Bodroghy familia férfi tagjai tudniillik nem haltak meg, hanem őseikhez lovagoltak. De hát mit ért mindehhez egy leány? A haldokló jól látta, hogy nem értik ezt a gyönyörű nemesi trópust; hanem azért csak tovább folytatta:

- Ti maradtok itt egyedül, támasz nélkül, ti szegény támaszra szorultak. Nagy örökséget nem hagyok rátok de annál dicsőbb, fényesebb nevet és szűztiszta nemesi vért. Ezt őrizzétek meg! Ez a kastély a névvel összeforrt ősi klenodium; senki, semmi kedvéért el ne hagyjátok. Ha összeomlik, veletek omolják össze! Értettétek!

A hat leány jámbor főhajtással jelentette, hogy mindent megértettek.

Az öreg Bodroghy keserű mosolylyal nézett rájuk sokáig, hol az egyiket, hol a másikat kémlelve, hogy talán valamelyikből kipattan az ősi virtus, amit ő eddig hiába keresett bennük. Rájuk meresztette azután erősen azokat a jegesedő sasszemeket, mintha csak azt akarta volna nekik dörögni:

- Fenét értettétek! dehogyan értettétek. Hosszú haj: rövid ész. Bezárjátok majd a dicső Bodroghy-familia mögött a kaput valami éktelen számársággal. De akkor azután ne találkozzam ám veletek a másvilágon! Egyszerre nagyot vetett magán, mintha bosszúságában a fal felé akart volna fordulni; pedig voltaképpen akkor szállott el lelke a Bodroghy-ösökhöz.

A lányok sokáig ültek ott szótlantul. Végre az egyiknek eszébe jutott, hogy hallgatódzék édes apja fölött. Reszkető ajakkal konstátálta, hogy a Bodroghy familiából az utolsó férfiszív megszünt dobogni.

A hat Bodroghy-lány hozzálátott a temetési készültekhez. Rendeztek olyan fényes temetést, hogy olyat még nem igen látott a környék. Belekerült néhány ezer forintba a nagy gyászpompa.

Mikor aztán hetedhétországra szóló pompával eltemették az utolsó férfisarjat, akkor kezdték csak vizsgálni a hagyatékot. A temetési vállalkozó benyújtotta a rengeteg számlát, tehát meg kellett nézni a familiáris kasszát, hogy lehet-e fizetni? Hát ott bizony a pénznek semmi nyoma sem volt, hanem találtak ott egy gondos kaligrafiával írt listát a Bodroghy familia váltóiról.

A hat Bodroghy-lány látta, hogy itt a hagyaték rendezéséhez nem elég az asszonyi ész; ide fiskális kell.

Megbízta egy fiskálist.

A hagyatéki ügy lebonyolítása csak annyiban nem ütközött különös nehézségekbe, hogy a Bodroghy-lányok már hajadoni állapotuk dacára is mind nagykorúak voltak.

Az ügyvéd lelkiismeretesen átvizsgálván az iratokat és a telekkönyvet, kijelentette, hogy a teher felülütven a birtok felének értékét, legjobb lesz a birtokot szabadkézből áruba bocsátani. Sőt az ügyvéd úgy hitte, hogy ha esetleg a kastélyt sikerül abszolút-értékben értékesíteni: a földeket meg lehet menteni.

- A kastélyt? Mit gondol ügyvéd úr?! sipította egyhangú indignációval a Bodroghy familia.

Az ügyvéd vállat vont és várt még néhány hétig. Majd addig a familia kissé beletörődik a helyzetbe; gondolta magában.

Néhány hét múlva aztán nagy örömmel rontott a Bodroghy lányok közé.

- Nagysádtoknak rendkívül nagy szerencséjük van. Járásbírónk fölterjesztést tett a miniszterhez, hogy a Bodroghy kastély nagyon alkalmas volna állandó hivatalos helyiségül; ajánlotta annak örökáron való megszerzését; mivel a bérleti viszonyok, itt Bodroghfalván nagyon kedvezőtlenek. A miniszter úr már írt is a járásbírónak, hogy lépjen érintkezésbe Nagysádtokkal. A járásbíró – mivel tudja, hogy meghatalmazott ügyvédjök vagyok – engem keresett meg s én megígértem, hogy a dolgot szívesen közvetíteni fogom. Összeírtam a tartozásokat; ezek kitesznek váltó és jelzálog kölcsönökben összesen huszonötezer forintot. Nagyon hiszem, hogy ennyit szívesen ad majd a miniszter is, mivel a hivatalnokok is mind kapnának itt kényelmes lakást. A birtok teljesen tisztán megmaradna a fundus instruktussal együtt; csupán csak Nagysádtoknak kellene átköltözni a volt tisztai lakásba.

Tehát ha parancsolják.

- Ugyan kérem! – szólt megdöbbenően a legidősebb Bodroghy-lány. – Csak nem képzeled, hogy mi, a Bodroghy familia, gazdatiszti lakásba menjünk lakni. Dicső apánk, a Bodroghy-familia utolsó férfi sarja, megfordulna sírjában.

- De kérem Nagysád – replikázott az ügyvéd - a familia érdeke, büszkesége éppen azt kívánná, hogy existenciájok biztosítva legyen. Ezt pedig csak is e kedvező alkalom felhasználásával lehet elérni.

- Nem ügyvéd úr, mi ez ősi kastélytól nem válhatunk meg. Apánknak ez volt az utolsó akarata is, hogy ez, ha összeomlik is, a mi fejünk fölött omoljék össze.

- Szólt egész határozottan a legkisebb Bodroghy-lány s ezzel az alku a miniszter és a Bodroghy-familia között el volt ütve.

Az ügyvéd haraggal távozott, félóra múlva már ott volt a levele, hogy neki már temérdek desperátus ügye volt, de a lebonyolításukon munkáló józan ész elé olyan érthetetlen akadályt soha nem gördítettek, mint a Bodroghy-ügyek rendezésében. Bármennyire respektálja is őnagyságaik hagyományos ragaszkodását az ősi kastélyhoz, a tisztán gondolkozó ész nem áldozza föl annak. A bizalmat nagyon köszöni, de azt kénytelen visszaadni, mivel észnélküliségekbe nem mehet bele még pénzért sem.

A Bodroghy-lányok mégis jól megértették atyjuk akaratát, a Bodroghy familiai utolsó férfi sarjadéka nyugodtan szállhatott le a paripájáról ősei között: az ősi klenodium mentve lesz.

A Bodroghy-lányok most már ügyvédet sem fogadtak, hanem az ősi birtokot parcelláltatták és eladogatták szépen, apránként maguk a módosabb parasztnak. A vételárból kifizették a huszonötezer forint passívát és maradt is még néhány ezer

forintjuk, meg - ami fő! megmaradt az ősi kastély; a dicső napokat látott hatalmas családi klenodium.

Míg a megmaradt néhány ezer forintból tartott, addig nem volt semmi baj.

Mikor az elfogyott, akkor lassankint piacra kerültek az értékes bútordarabok, képek, fegyverek. De azért a familia ősi nyugalmát, boldogságát nem zavarta semmi. Csupán csak egy olyan dolog történt, ami fölháborította a familia szűztiszta vérét, s amire valószínűleg Bodroghy Gábor uram is megfordult sírjában.

Az történt tudniillik, hogy a hat lány közül az egyiket: Bodroghy Justiciát megkérte a szomszédos gróf urodalmi vadásza – s ez nem vonakodott.

A Bodroghy lányok egymás után rohantak rá:

- Apánk megfordul sírjában.
- Megtagadod a Bodroghy vért.
- Juszti, én kiátkozlak.
- Bodroghy Juszti egy vadászhoz? Pfuj!
- Bezáródik előtted örökre az ősi kastély.

De Bodroghy Jusztin mind ezek a rettenetes fenyegetések nem fogtak; követte szívét, hozzáment a vadászhoz.

A Bodroghy-lányok az esküvő napján elzárkóztak az ősi kastélyba és hallani sem akartak a kívül történőkről. Szórták az átkot a vértagadó testvérré.

A világ azonban sem föl nem fordult, sem meg nem állott.

A Bodroghy-kastély fölött sem haladt el nyomtalanul az idő. Omlott, pusztult. Fala, teteje hámlott, dobálta le magáról a megkorhadt részeket. A bútorok és értékesebb holmik is elvándoroltak. A szél kísérteties melódiával barangolta be az üres termeket. Nem volt neki mesterség bejutni; minden ablakfiókon kényelmesen besüvölthetett; üveg nem állott az útjában sehol. Csakis a földszint egyik szobájának ablakain talált ellenállásra, ott laktak a Bodroghy-lányok, összekuporodva a hidegben. Ennek az egy szobájának ablakai védve voltak.... kovászos papírral és rongyokkal.

Ide küldözte az egy-egy hétre való élelmi szereket a kiátkozott Bodroghy-lány, a vadászné. Ide küldözték alamizsnájukat a szép emberbaráti titokzatossággal a község és vidék uricsaládjai.

Hanem azért a vén Bodroghy nyugodtan alhatott sírjában. Öt Bodroghy lány ott pusztult el az ősi kastélylyal.